

HỘI THẢO

CHỈ DẪN ĐỊA LÝ VÀ NHỮNG CAM KẾT TRONG KHUÔN KHỔ HIỆP ĐỊNH THƯƠNG MẠI TỰ DO GIỮA VIỆT NAM – EU (EVFTA)

Hà Nội, ngày 29 tháng 6 năm 2016

Quản lý và kiểm soát chỉ dẫn địa lý: Kinh nghiệm của châu Âu và bài học cho Việt Nam

Tiến sĩ Delphine Marie-Vivien

Cirad, UMR Innovation, Montpellier/Pháp,
MALICA, Hà Nội/Việt Nam

delphine.marie-vivien@cirad.fr

GIỚI THIỆU

Quản lý CDĐL là gì?

- CDĐL là một tiêu chuẩn **tự nguyện** để khẳng định chất lượng/danh tiếng đặc thù có được từ nơi xuất xứ
 - Là chiến lược tự nguyện của các bên liên quan ở địa phương (các chủ thể trong chuỗi giá trị + cơ quan chính quyền) là những đơn vị cần tự quản lý theo luật pháp quốc gia về CDĐL
- Quản lý tiền đăng ký CDĐL:
 - Soạn thảo đơn đăng ký CDĐL, lên kế hoạch kiểm soát, thành lập hiệp hội các nhà sản xuất sản phẩm mang CDĐL...
- Quản lý hậu đăng ký CDĐL: quản lý việc sử dụng CDĐL
 - Kiểm soát tính tuân thủ của sản phẩm với bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL
 - Xúc tiến và quảng bá sản phẩm mang CDĐL
 - Chống lại các hành vi lạm dụng CDĐL

Hệ thống CDĐL của EU

- Một khuôn khổ pháp lý chung cho bảo hộ CDĐL được tạo lập từ năm 1992
- Các quy tắc chung ở cấp EU đều dành không gian cho quy định pháp lý chi tiết hơn ở cấp quốc gia
 - Các nước EU quản lý CDĐL theo các cách khác nhau
 - Ví dụ ở nước Pháp
- Các quy chế đã ban hành:
 - Quy chế (EC) số 1308/2013 (Rượu vang)/Quy chế (EC) số 119/2008 (Rượu mạnh)
 - Quy chế (EC) số 1151/2012 (Nông sản/thực phẩm)
 - Quy định tương lai cho hàng thủ công mỹ nghệ?

2 loại CDĐL, chung mô hình quản lý

TÊN GỌI XUẤT XỨ
ĐƯỢC BẢO HỘ (PDO)

CHỈ DẪN ĐỊA LÝ ĐƯỢC
BẢO HỘ (PGI)

ĐẶC ĐIỂM CHUNG

- Tên của một khu vực/một địa phương/một quốc gia cụ thể được dùng để chỉ sản phẩm nông sản hay thực phẩm có xuất xứ từ nơi đó

SỰ KHÁC NHAU: MỐI LIÊN HỆ ĐẾN NGUỒN GỐC XUẤT XỨ

- chất lượng hoặc tính chất đặc thù của sản phẩm **chủ yếu hoặc hoàn toàn có được do** môi trường địa lý, với các yếu tố tự nhiên và con người cụ thể
- Việc sản xuất, chế biến và **chuẩn bị** phải được thực hiện trong khu vực địa lý xác định
- chất lượng, danh tiếng hoặc các đặc điểm khác của sản phẩm chủ yếu có được **do** nguồn gốc địa lý
- Việc sản xuất và/hoặc chế biến và/hoặc **chuẩn bị** phải được thực hiện trong khu vực địa lý xác định

QUẢN LÝ TIỀN ĐĂNG KÝ CDĐL

EU: Đơn đăng ký theo nhóm các nhà sản xuất

- Chỉ một nhóm hoặc, trong trường hợp đặc biệt, một thể nhân hay pháp nhân mới có quyền nộp đơn đăng ký PDO/PGI
- Mọi hiệp hội các nhà sản xuất và/hoặc nhà chế biến của cùng một sản phẩm nông sản hoặc thực phẩm, bất kể hình thức pháp lý hay cơ cấu tổ chức như thế nào, **đều cần phải thành lập hiệp hội các nhà sản xuất sản phẩm mang CDĐL trước khi bắt đầu quy trình thủ tục đăng ký CDĐL**

Ví dụ ở nước Pháp

- Đơn đăng ký CDĐL do Tổ chức Bảo hộ và Quản lý CDĐL nộp
- Mọi chủ thể (nhà sản xuất, nhà chế biến, nhà đóng gói) đều tự động là thành viên và bắt buộc là thành viên của Tổ chức này
- Mọi chủ thể đều có đại diện trong Tổ chức: nhằm tránh bị loại trừ không công bằng

EU: Bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL và các vấn đề kiểm soát

- (a) Tên gọi của sản phẩm nông sản hay thực phẩm
- (b) Bản mô tả sản phẩm
- (c) Xác định khu vực địa lý
- (d) **Bằng chứng sản phẩm có xuất xứ từ khu vực địa lý đó,**
- (e) Mô tả phương thức thu nhận sản phẩm... cũng như... phương thức đóng gói,...
- (f) Mối liên hệ giữa chất lượng/tính chất/danh tiếng của sản phẩm và môi trường/nguồn gốc địa lý
- (g) **Thông tin chi tiết về cơ cấu thanh tra chứng nhận**
- (h) Các quy định ghi nhãn cụ thể

Ví dụ ở nước Pháp

- Đơn đăng ký CDĐL gồm bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL + văn bản đánh giá khả năng kiểm soát CDĐL
- Sau đó, hiệp hội các nhà sản xuất sản phẩm mang CDĐL cùng với cơ quan kiểm soát được chọn xây dựng kế hoạch kiểm soát

Cơ quan nhà nước có thẩm quyền thẩm định đơn đăng ký CDĐL

- Thẩm định nội dung đơn đăng ký
- Quy trình hai cấp thẩm định
 - Cấp quốc gia (tại Pháp = INAO)
 - Cấp EU (Tổng vụ Nông nghiệp)
- Pháp: cơ quan quốc gia phụ trách về CDĐL (INAO) phê duyệt thành lập hiệp hội các nhà sản xuất sản phẩm mang CDĐL (quy chế hoạt động), bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL và kế hoạch kiểm soát
- Đặt ra quy trình thủ tục phản đối dành cho các bên thứ ba

◦ **QUẢN LÝ HẬU ĐĂNG KÝ
CDĐL: KIỂM SOÁT**

EU: Quyền sử dụng CDĐL

- Mọi chủ thể tuân thủ bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL đều có quyền sử dụng CDĐL
 - Tuân thủ với bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL = hệ thống kiểm soát
- Không có yêu cầu nào khác để được sử dụng CDĐL
 - Ví dụ ở Pháp: tự động trở thành thành viên của Tổ chức bảo hộ và quản lý CDĐL

Tuân thủ với bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL

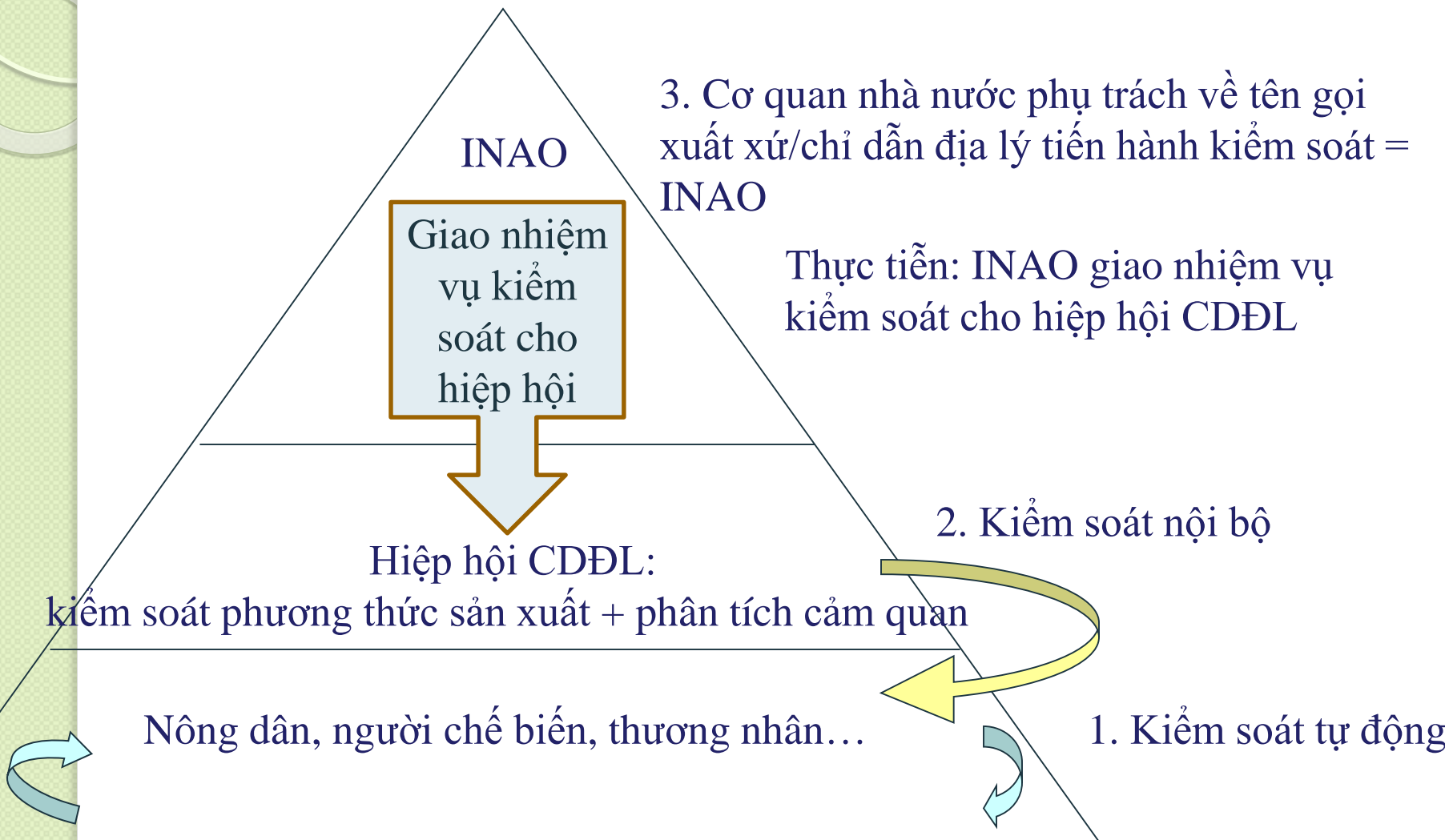
- Kiểm soát tính tuân thủ của sản phẩm với bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL trước khi thương mại hóa sản phẩm
 - = kiểm soát năng lực của nhà sản xuất
 - = kiểm soát quá trình sản xuất tại chỗ
 - = kiểm soát sản phẩm
- CDĐL là một công cụ tự nguyện: kiểm soát CDĐL bổ sung cho các kiểm soát bắt buộc (về an toàn thực phẩm) nhưng có thể kết hợp 2 loại kiểm soát này
- CDĐL là một công cụ thị trường: kiểm soát trên thị trường sau khi thương mại hóa sản phẩm là quan trọng nhưng thường do các cơ quan có chức năng khác nhau quản lý chứ không chỉ là mình cơ quan phụ trách về CDĐL

EU: Hệ thống kiểm soát CDĐL

- Kiểm soát chính thức toàn bộ hệ thống CDĐL
 - Do cơ quan chức năng có thẩm quyền của nước thành viên tiến hành
 - Ở Pháp = INAO
- Kiểm soát sự tuân thủ với bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL trước khi sản phẩm được đưa ra thị trường
 - Do cơ quan chức năng có thẩm quyền của nước thành viên tiến hành nếu đảm bảo khách quan và công bằng
 - **Và/hoặc**
 - Do một cơ quan được công nhận đạt tiêu chuẩn ISO 17 065 (nguyên tắc đối với tổ chức chứng nhận sản phẩm: khách quan và công bằng) tiến hành
- Có thể đưa ra một số thay đổi ở cấp quốc gia

Ví dụ: Kiểm soát tên gọi xuất xứ tại Pháp trước năm 2006

Nhiệm vụ kiểm soát của bên thứ ba thuộc nhà nước được giao xuống cho các chủ thể tương đương

Ví dụ: Kiểm soát tên gọi xuất xứ/CDĐL tại Pháp sau năm 2006

bên tư nhân thứ ba chứng nhận + các chủ thể tương đương kiểm soát

4. Cơ quan nhà nước phụ trách về tên gọi xuất xứ/CDĐL giám sát việc kiểm soát = INAO

INAO

Cơ quan chứng nhận được công nhận tiêu chuẩn ISO 17 065
Chịu trách nhiệm chứng nhận

3. Bên tư nhân thứ ba tiến hành kiểm soát: kiểm soát hiệp hội + % nhỏ các nhà sản xuất + các giao dịch

Hiệp hội các nhà sản xuất
Chịu trách nhiệm về chất lượng sản phẩm

2. Kiểm soát nội bộ (đào tạo, hỗ trợ...)

Các bên liên quan:
Nông dân, người chế biến, thương nhân...

1. Kiểm soát tự động

Nội dung kế hoạch kiểm soát: ví dụ ở Pháp

- Mỗi khai báo trong bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL đều trở thành một “điểm kiểm tra”
- Đối với mỗi điểm kiểm tra:
 - Phương pháp kiểm soát: kiểm soát trực quan, tư liệu, phân tích thí nghiệm
 - Tần suất kiểm soát
- Điểm kiểm tra cụ thể: Phân tích cảm quan
 - Ban phân tích cảm quan (nhận biết): đánh giá khả năng chấp nhận của sản phẩm: có thuộc sản phẩm mang CDĐL không?
 - kỹ thuật viên, người thông thạo, người dùng sản phẩm mang CDĐL

Ví dụ về 1 điểm kiểm tra cho kiểm soát cam Clementine de Corse

➤ Bản mô tả tính chất đặc thù

Mã	Tính chất	Mục tiêu chất lượng
CE21	Chỉ công nhận các quả các kích cỡ từ 1-5 Kích cỡ 1: 63-68 mm; kích cỡ 2: 58-63mm; kích cỡ 3: 54-58mm; kích cỡ 4: 50-54mm; kích cỡ 5: 46-50mm	Việc loại bỏ các quả có kích thước lớn (>68 mm) và có kích thước quá nhỏ (<46 mm) là nhằm duy trì hình ảnh của cam Corsican Clementine, thường được biết đến là “trái cam nhỏ”

➤ Kế hoạch kiểm soát liên quan

Mã	Đối tượng kiểm soát	Giá trị mục tiêu	PC SC CI EC	Biện pháp phòng ngừa Tự kiểm soát Kiểm soát nội bộ Kiểm soát bên ngoài	Tần suất tối thiểu	Người chịu trách nhiệm kiểm soát
CE21	Kích thước đường kính 1-5	Đường kính 46 đến 68 mm	PC	Thông tin từ quản lý trang trại	Liên tục	Quản lý trang trại
			SC	Kiểm soát trực quan những quả có thể được chứng nhận	Hàng tuần	Thông tin viên chất lượng của trang trại hoặc hiệp hội các nhà sản xuất
			IC	Kiểm soát trực quan những quả có thể được chứng nhận	2 lần/năm	Hiệp hội các nhà sản xuất sản phẩm mang CDĐL
			EC	Kiểm soát trực quan và tư liệu của những quả có thể được chứng nhận	1 lần/năm/trang trại	Kiểm toán bên ngoài CERTIPAQ

◦ **QUẢN LÝ HẬU ĐĂNG KÝ GI:
CHỐNG GIAN LẬN VÀ CÁC
HÀNH VI CHIẾM ĐOẠT**

EU: Kiểm soát gian lận sau khi thương mại hóa

- Giám sát việc sử dụng tên gọi xuất xứ trên thị trường: Quốc gia thành viên tiến hành kiểm tra dựa trên phân tích rủi ro để đảm bảo sự tuân thủ. Trong trường hợp có vi phạm, quốc gia thành viên phải tiến hành mọi biện pháp cần thiết
- Tại Pháp: Bộ Kinh tế có cơ quan thực hiện nhiệm vụ cụ thể này: Vụ cạnh tranh, tiêu dùng và chống gian lận
- Tại Ý: Hiệp hội các nhà sản xuất tham gia kiểm soát gian lận

Biện pháp pháp lý chống lại các hành vi lạm dụng và chiếm đoạt tại tòa án

- Biện pháp pháp lý tại tòa án: Hiệp hội các nhà sản xuất khiếu nại
- Tại Pháp: INAO cũng có thể khiếu nại lên tòa án

QUẢN LÝ HẬU ĐĂNG KÝ: XÚC TIẾN QUẢNG BÁ

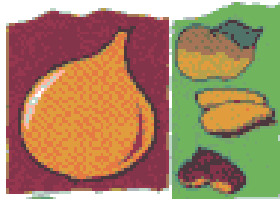
Marketing và truyền thông

- Các bên liên quan trong chuỗi giá trị tiến hành xúc tiến quảng bá: sản phẩm, giá cả, phân phối, quảng bá, truyền thông
- Nhà nước nên thực hiện vai trò của mình bằng cách sử dụng ngân sách nhà nước để nâng cao nhận thức của người tiêu dùng về hệ thống CDĐL

◦ **VÍ DỤ VỀ TỔ CHỨC GI:
HÀNH CỦA VÙNG CEVENNES**

Oignonx Doux Cévennes

ORIGINE

Cévennes

Lịch sử hình thành tên gọi xuất xứ hành củ vùng Cevennes

- 1987 Thành lập Hiệp hội duy trì giá trị hành củ
- 1991 Thành lập Hợp tác xã “Các sản phẩm xuất xứ vùng Cevenne” để quảng bá cho sản phẩm
- 1996 Thành lập Hiệp hội để đăng ký tên gọi xuất xứ
- Từ năm 2003 – 2010:
 - INAO công nhận hiệp hội quản lý CDĐL
 - Nộp đơn đăng ký CDĐL lên EU
 - Phê chuẩn kế hoạch kiểm soát
 - Lựa chọn cơ quan kiểm soát: Qualisud

Hiệp hội các nhà sản xuất mang CDĐL

- Hội đồng quản trị: 13 thành viên
- Ban điều hành: 1 chủ tịch, 1 phó chủ tịch, 1 thư ký, 1 kế toán tài chính
- Họp:
 - Họp đại hội đồng 1 lần /năm: 1 thành viên = 1 phiếu
 - Hội đồng quản trị: Họp 3 lần/năm, các cuộc họp theo chuyên đề (xúc tiến quảng bá)
- Ngân sách
 - Chi phí dành cho mỗi tấn bán với tên gọi xuất xứ là 30 €, trong đó
 - 60% dành cho hiệp hội
 - 30% dành cho kiểm soát bên ngoài
 - 10% dành cho INAO

Tổ chức kiểm soát nội bộ

- Trao quyền cho các chủ thể
- Cập nhật danh sách các chủ thể được trao quyền
- Lập kế hoạch kiểm soát
- Kiểm soát 10% cây giống
- Kiểm soát 100% sản lượng hàng năm
- Theo dõi sau khi thực hiện biện pháp khắc phục
- Tổ chức ban phân tích cảm quan
- Quản lý: phần mềm và cơ sở dữ liệu

Quảng bá và truyền thông

- Sự kiện/hội chợ/lễ hội
- Bán và ném thư hàng củ
- Tờ rơi và sách nhỏ dành cho người tiêu dùng và nhà sản xuất
- Trang web của hiệp hội
- Hợp tác với các văn phòng du lịch
- Triển lãm tranh ảnh

Chống lạm dụng

- Hạn chế hành vi chiếm đoạt:
 - Theo dõi và liên hệ với các cơ quan chính quyền chống gian lận tại Pháp và châu Âu
- Biện pháp tại tòa án:
 - Hiệp hội các nhà sản xuất sản phẩm mang CDĐL có thể khiếu nại
 - Bảo vệ không làm giảm danh tiếng của sản phẩm

KẾT LUẬN VỀ HỆ THỐNG CỦA EU/PHÁP

Pháp: quản lý kiểm soát kết hợp giữa nhà nước và tư nhân

- **Kiểm soát tư nhân:**
 - Do các bên liên quan trong chuỗi giá trị tiến hành: kiểm soát tự động, kiểm soát nội bộ bởi hiệp hội các nhà sản xuất sản phẩm mang CDĐL
 - Do một cơ quan chứng nhận độc lập kiểm soát bên ngoài
- **Kiểm soát nhà nước:** Nhà nước đảm bảo độ tin cậy của hệ thống kiểm soát
 - INAO thẩm định kế hoạch kiểm soát CDĐL, phê duyệt cơ quan chứng nhận, công nhận hiệp hội các nhà sản xuất sản phẩm mang CDĐL
 - COFRAC công nhận cơ quan kiểm soát theo tiêu chuẩn ISO 17 065
 - Bộ Kinh tế: chống gian lận trên thị trường

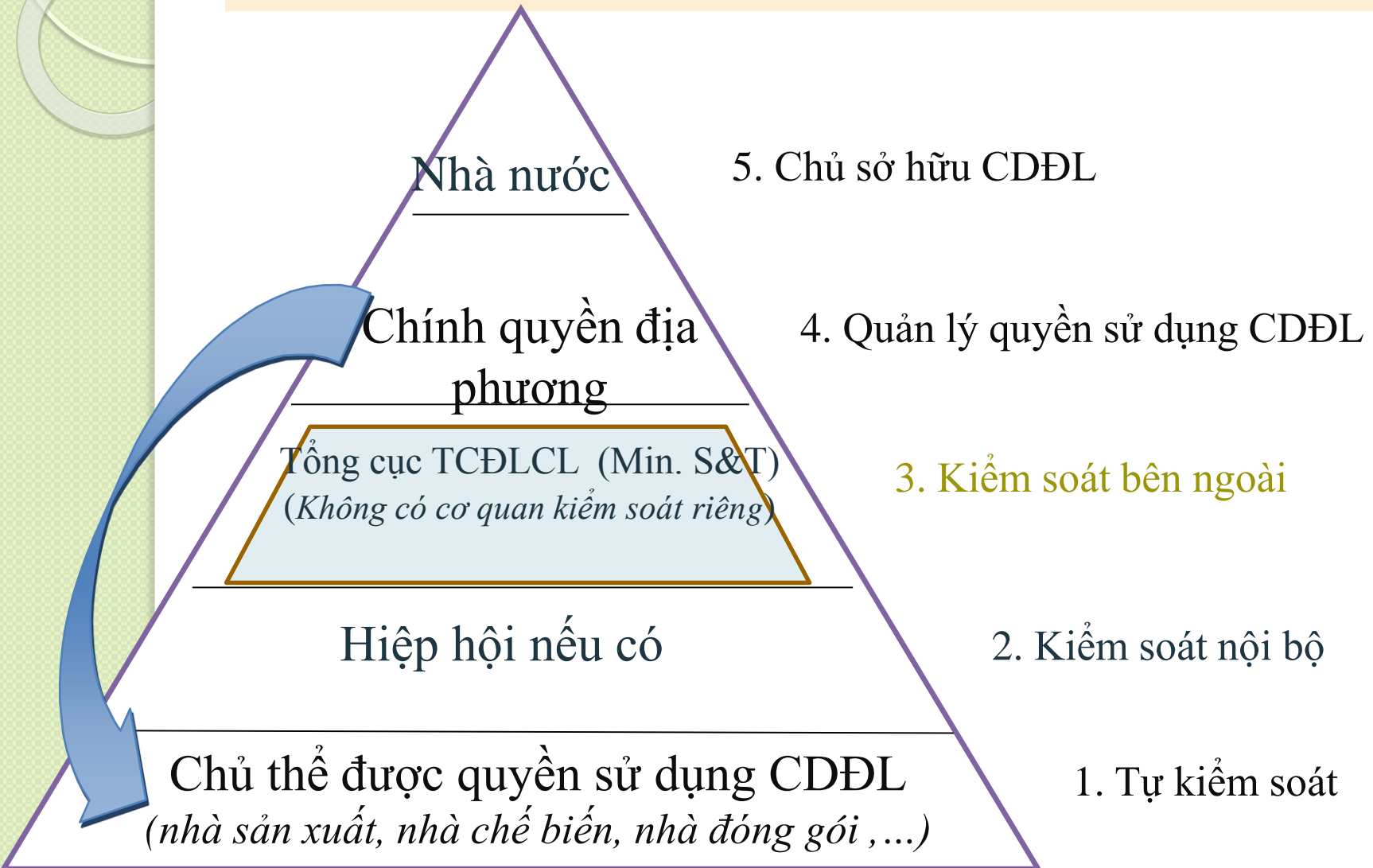
Vai trò chính của Hiệp hội các nhà sản xuất sản phẩm mang CDĐL tại Pháp

- Soạn thảo Bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL
- Lựa chọn cơ quan kiểm soát
- Phê duyệt kế hoạch kiểm soát
- Tham gia kiểm soát
 - Xác định và cập nhật danh sách thành viên (người sử dụng CDĐL)
 - Quản lý kiểm soát nội bộ
 - Tư vấn kỹ thuật (đào tạo, quy trình thủ tục, văn bản đăng ký)
- Chống lại các hành vi vi phạm và lạm dụng
- Xúc tiến quảng bá
- Có vai trò tích cực kể từ sau kinh nghiệm vào đầu thế kỷ 20 là nhà nước cần phải quản lý CDĐL chặt chẽ hơn

BÀI HỌC KINH NGHIỆM CHO VIỆT NAM

Quản lý CDĐL tại Việt Nam

Quản lý CDĐL tại Việt Nam/EU

Quản lý từ dưới lên với quản lý từ trên xuống

Liên minh châu Âu
Nhà sản xuất chi phối

Soạn thảo bản mô tả tính chất
đặc thù + quản lý việc kiểm
soát

Nhà sản xuất thực hiện các
biện pháp tập thể tự nguyện

Việt Nam
Nhà nước chi phối

Chính quyền địa phương
Sở KH-CN, Ủy ban nhân dân

Quá trình đăng ký, tổ chức sắp xếp
các nhà sản xuất, kiểm soát

Quản lý chung về CDĐL

- Các yếu tố địa phương (yếu tố tự nhiên và con người) cần thiết cho CDĐL
 - Người dân địa phương nên có vai trò mạnh mẽ trong việc xác định + quản lý CDĐL
- Cần phải được tiến hành cùng lúc, và chỉ đăng ký CDĐL khi mọi thứ đã sẵn sàng
 - Bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL
 - Kế hoạch kiểm soát
 - Tổ chức quản lý CDĐL
 - Quy tắc quản lý CDĐL
- Sử dụng các ý kiến trao đổi thảo luận về các quy tắc quản lý và quy tắc kỹ thuật để thành lập hiệp hội các nhà sản xuất sản phẩm mang CDĐL và xác định bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL

Quản lý việc kiểm soát: Mô hình nào?

- Hệ thống của EU:
 - Có thể lựa chọn cơ quan kiểm soát nhà nước hay tư nhân để tiến hành kiểm soát (giống như ở Thái Lan)
- Kể từ năm 2006 tại Pháp : chọn một bên tư nhân thứ ba để kiểm soát bên ngoài
 - Lý do bắt nguồn từ nông nghiệp hữu cơ hay thương mại công bằng
 - Độc lập, khách quan và minh bạch nhằm tăng cường độ tin cậy và tính chính thống cho khách hàng
- EU: Hiệp hội các nhà sản xuất sản phẩm mang CDĐL không có nghĩa vụ kiểm soát nội bộ (Trừ nước Ý)

Quản lý việc kiểm soát

Hiệp hội các nhà sản xuất sản phẩm mang CDĐL kiểm soát nội bộ

- Củng cố hiệp hội
- Đảm bảo bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL được soạn thảo chính xác để có thể kiểm soát được
- Hỗ trợ nhà sản xuất tuân thủ với bản mô tả tính chất đặc thù của sản phẩm mang CDĐL bằng cách kết hợp đào tạo với kiểm soát nội bộ
- Để đạt hiệu quả ở cấp độ địa phương:
 - Ví dụ về Quê Văn Yên: đào tạo thanh tra viên tại các làng thuộc xã Viên Sơn
- Giảm thiểu chi phí cho kiểm soát bên ngoài

Quản lý việc kiểm soát: “Hội đồng” hoặc “Ban” kiểm soát bên ngoài.

- Hội đồng hoặc Ban tập hợp các chuyên gia từ **Sở KHCN (Tổng cục TCĐLCL), Sở NNVTNT, Sở Y tế, Sở Công Thương**:
 - Các phòng ban phải hợp tác chặt chẽ với nhau
 - Các chuyên gia từ các phòng ban này phải được đào tạo về kiểm soát CDĐL
- Hiệu quả hơn là chỉ có Tổng cục TCĐLCL
 - Ví dụ: Chi cục ĐLCL Đắk Lắk có rất ít kinh nghiệm đối với hàng nông sản, Chi cục ĐLCL Yên Bái không biết về quế Văn Yên
- Điểm bất lợi là thiếu nhân lực có năng lực, thiếu sự hợp tác

Quản lý việc kiểm soát:

Cơ quan kiểm soát tư nhân đạt tiêu chuẩn ISO 17065?

- *Tốt hơn là nên sử dụng cơ quan chứng nhận trong nước:*
 - Thích nghi tốt hơn và hiệu quả hơn: không có rào cản ngôn ngữ, có khả năng điều chỉnh các chuyến đến thanh kiểm tra nhà sản xuất theo chu kỳ sản xuất, chi phí thấp hơn
 - Ví dụ như Công ty CP Chứng nhận và Giám định VinaCert Vinacert
 - Ví dụ như Công Ty Cổ Phần Giám Định & Hàng Hóa Xuất Nhập Khẩu CafeControl (Buôn Ma Thuột)
- Tuy nhiên, các cơ quan chứng nhận này phải được công nhận, mà đây lại là một quá trình lâu dài, tốn kém và khó khăn

Quản lý việc kiểm soát:

Hệ thống bảo đảm cùng tham gia

- Là hệ thống sẵn có dành cho thực phẩm hữu cơ (rau củ) nhằm giảm thiểu chi phí chứng nhận đối với thị trường địa phương và trong nước: “kiểm tra chéo”
- Cho phép các bên liên quan ở địa phương tham gia vào quá trình học hỏi
 - Giữa nhà sản xuất và người tiêu dùng, giữa nhà sản xuất và các bên liên quan khác trong chuỗi giá trị có sự giao lưu trao đổi với nhau tốt hơn

Quản lý kiểm soát CDĐL: chi phí

- Tại Pháp: Chi phí sản phẩm dành cho kiểm soát ít hơn 1%
- Tại Việt Nam: vẫn chưa bỏ ra chi phí dành cho hệ thống CDĐL
 - Cần tìm một hệ thống cho phép khởi lập CDĐL mà không tạo ra chi phí kiểm soát đối với các chủ thể ngay từ khi bắt đầu: Chỉ tạo ra chi phí khi sản phẩm mang CDĐL được trả giá tốt hơn trên thị trường

Quản lý việc kiểm soát CDĐL trên thị trường

- Một khi sản phẩm CDĐL được đưa ra thị trường, cần phải kiểm soát gian lận tại nơi bán: chợ, người bán lẻ, siêu thị....
- Tại Việt Nam? Cơ quan chính quyền quản lý kiểm soát CDĐL trên thị trường cũng là cơ quan kiểm soát gian lận về các tiêu chuẩn khác? Vụ Kinh tế và Cơ sở hạ tầng ở địa phương?

KẾT LUẬN

- Cần phải có tầm nhìn quản lý toàn cầu ngay từ khâu soạn thảo đơn đăng ký CDĐL cho đến khâu quản lý kiểm soát
- Cân bằng giữa vai trò của hiệp hội các nhà sản xuất sản phẩm mang CDĐL với sự can thiệp của cộng đồng
- Dành thời gian để thử nghiệm mô hình quản lý: chỉnh sửa và thay đổi thường xuyên nếu cần để điều chỉnh mô hình... tại Pháp và châu Âu, kể từ năm 1905 đến nay đã có nhiều mô hình quản lý được áp dụng và các mô hình này vẫn đang thay đổi...

Cám ơn !!

delphine.marie-vivien@cirad.fr

Liên hệ:

Ban quản lý Dự án EU-MUTRAP

**Phòng 1203, Tầng 12, Khu Văn phòng, Tòa tháp Hà Nội,
49 Hai Bà Trưng, Hoàn Kiếm, Hà Nội**

Tel: (84 - 4) 3937 8472

Fax: (84 - 4) 3937 8476

Email: mutrap@mutrap.org.vn

Website: www.mutrap.org.vn

(Tài liệu hội thảo được đăng trên trang Web này)